

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.21.655/2016/3.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke
Dr. Kovács Zsuzsanna előadó bíró
Dr. Pataki Árpád bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Kummer Ügyvédi Iroda, dr. Kummer Ákos ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője:

Dr. Szabó Patrik Ügyvédi Iroda, dr. Szabó Patrik ügyvéd

A per tárgya:

személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása és
jogkövetkezményeinek alkalmazása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.527/2015/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 24.P.25.027/2014/15.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 12.700 (tizenkétezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye felülvizsgálatnak.

Indokolás

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [1] A felperes keresetében kérte megállapítani: az alperes megsértette a vallás szabad gyakorlásához fűződő személyiségi jogát azáltal, hogy a templomban 2013. november 3-án megtartott istentiszteletet

az általa szervezett demonstrációval megzavarta, kérte az alperest a további jogsértéstől eltiltani, valamint elégtétel adására kötelezni.

- [2] Az alperes a kereset elutasítását indítványozta.

Az első- és másodfokú ítélet

- [3] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Az elsőfokú bíróság a lelkiismeret és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény (Egyházi tv.) 1. §-ának (1) és (2) bekezdései, valamint 9/A. §-a alapján arra a következtetésre jutott, hogy a vallási tevékenységet végző szervezet önállóan nem rendelkezik a vallás szabad gyakorlásához fűződő joggal, a vallási közösségek egyes magánszemély tagjai számára biztosítja a szervezeti kereteket a szabad vallásgyakorlás jogának közösségben történő gyakorlásához. Ezért a felperes, mint a .. Egyház belső jogi személye vallás szabad gyakorlásához fűződő személyiségi joggal nem rendelkezik, saját személyiségi jogvédelme érdekében bírósághoz nem fordulhat. Miután a Ptk. 85. § (1) bekezdése alapján a személyhez fűződő jogokat csak személyesen lehet érvényesíteni, nincs jogi lehetőség arra sem, hogy a vallási közösség érvényesítsen igényt tagjai személyiségi jogának esetleges megsértése miatt. Így a felperesnek a vallás szabad gyakorlásához fűződő személyiségi jogok sérelmének érvényesítésére nem volt perbeli legitimációja, ezért a kereset alaptalan.
- [4] A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú bíróság a fellebbezésben foglaltakra kiemelte, hogy a hit, a vallásos meggyőződés, a lelkiismeret, mint az emberi tudat terméke csak az emberhez, mint természetes személyhez köthető. Az Alkotmánybíróság által is kifejtettek szerint a lelkiismereti meggyőződés az emberi minőség része. Ebből következően hite, vallása is csak (hívő) embernek lehet, nem pedig a hívők egy meghatározott csoportja által alkotott közösségnek, azaz az egyháznak, vagy különösen nem annak egyik szervezeti egységének, a gyülekezetnek. Ez független attól, hogy az Egyházi tv. 10. §-a értelmében a hívők egy csoportja által alkotott közösség, mint (egyházi) jogi személy jogképességgel rendelkezik. A lelkiismereti és vallásszabadsághoz fűződő személyiségi jog tehát a természetes személyeket illeti meg, függetlenül attól, hogy a természetes személyek vallásukat nemcsak egyénileg, hanem közösségben is gyakorolhatják. A vallás közös gyakorlásával nem jön létre egy hittel, vallási meggyőződéssel rendelkező önálló entitás, amelynek ebből következően lelkiismereti és vallásszabadsága lenne.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [5] A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és a keresetének való helyt adása érdekében. Felülvizsgálati álláspontja szerint nem vitatható, hogy vallásos meggyőződés csak az emberhez, mint természetes személyhez köthető, hitüket azonban a hívő emberek nem tudják teljes körűen gyakorolni, ha nem hoznak létre olyan vallási közösségeket, amelyek keretein belül, szervezeten, közösségben tudják megélni vallásos érzületeiket. Értelmszerű az is, hogy vannak olyan vallási tevékenységek, hitéleti események, amelyek úgy jöhetnek létre, hogy azokat a hívők közösségeként létrejött szervezet megtartja. Ilyen rendezvény tipikusan az istentisztelet, amelynek megtartására a közösségi tagjaiból álló szervezetnek nem csak lehetősége, de joga is van. Az istentisztelet megtartásának jogosultsága pedig nemcsak embert, hanem az egyházi szervezetet is megilleti, így a jogosultság sérül, ha bárki akadályozza abban, hogy egy hitéleti rendezvényt méltósággal megtartsa. Ez a jogosultság nem értelmezhető másként, mint a vallás szabad gyakorlásához fűződő, Alaptörvényben és nemzetközi egyezményekben is garantált alapjog. A perbeli esetben az alperes demonstrációja egy istentiszteletet zavart meg, amelynek megtartására a felperes, mint vallási közösség képes és jogosult. E jogosultságából fakadóan a vallás szabad gyakorlása körében megtartott istentisztelet megzavarása miatt is jogosult fellépni. Az eljáró bíróságok álláspontjával szemben tehát nem lehet fogalmilag kizárni azt, hogy a vallás szabad gyakorlásához való jog körében az egyházi rendezvényt szervező és lebonyolító egyházi szervezetnek is legyenek a vallás szabad gyakorlásához való, személyhez fűződő jogai. Ezért az eljáró bíróságoknak a keresettel érvényesített igényt érdemben kellett volna elbírálnia. A felperes a perbeli legitimációtól függetlenül érdemben kérte elbírálni a keresetet.
- [6] Az alperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Fenntartotta azon álláspontját, miszerint nem vitatja, hogy a felperest, mint közösséget is megilletik a vallás szabad gyakorlásához fűződő jogok. Az alperes a keresetet az érdemben kifejtett indokai alapján tartotta alaptalannak.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [7] A Kúria egyetért az eljáró bíróságok álláspontjával, miszerint a jogi személy egyházközösség felperest a lelkiismereti és vallásszabadsághoz fűződő személyiségi jog megsértése miatt az igényérvényesítési jog nem illeti meg.
- [8] Az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a vallás vagy más meggyőződés szabad

megválasztását vagy megváltoztatását és azt a szabadságot, hogy vallását vagy más meggyőződését mindenki vallásos cselekmények, szertartások végzése útján vagy egyéb módon, akár egyénileg, akár másokkal együttesen, nyilvánosan vagy a magánéletben kinyilvánítsa vagy kinyilvánítását mellőzze, gyakorolja vagy tanítsa. A (2) bekezdés szerint az azonos hitelveket követők vallásuk gyakorlása céljából sarkalatos törvényben meghatározott szervezeti formában működő vallási közösséget hozhatnak létre.

- [9] Az Alaptörvény az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 9. cikkével tartalmilag azonosan, egyéni jogként fogalmazza meg a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához fűződő jogot.
- [10] Az Alkotmánybíróság által követett következetes jogértelmezés is az emberi minőséghez köti a lelkiismereti és vallásszabadság gyakorlásának jogát. Határozataiban kifejtettek szerint az emberi méltósághoz való jog, mint általános személyiségi jog magában foglalja a személyiség szabad kibontakozásához való jogot [8/1990. (IV. 25.) AB határozat]; a lelkiismereti szabadság joga a személyiség integritásához való jogként értelmezhető [64/1991. (XII. 17.) AB határozat]; a lelkiismereti szabadság és a vallásszabadság külön is nevesített joga azt ismeri el, hogy a lelkiismereti meggyőződés, s ezen belül, adott esetben a vallás az emberi minőség része, szabadságuk a személyiség szabad kibontakozásához való jog érvényesülésének feltétele [4/1993. (II. 12.) AB határozat].
- [11] A Ptk. 75. § (1) bekezdése alapján a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A Ptk. 28. § (4) bekezdése értelmében a jogi személy jogképessége kiterjed mindazokra a jogokra, amelyek jellegüknél fogva nem csupán az emberhez fűződnek. Ebből következően a jogi személy is felléphet a személyhez fűződő jogainak sérelme miatt, azon személyiségi jogok kivételével azonban, amelyek tekintetében a védelem jellegénél fogva csupán az embert illelheti meg.
- [12] Helytállónan fejtette ki a jogerős ítélet, hogy a lelkiismereti és a vallási meggyőződés az emberi minőség része, így azzal csak az ember, mint természetes személy rendelkezhet. Az ettől eltérő álláspont kialakítására a vallásszabadság intézményesített formában történő közösségi gyakorlása és annak keretet adó egyházi szervezet tevékenysége, működése nem ad alapot.
- [13] A vallási közösség vagy vallási tevékenységet végző szervezet az azonos hitelveket valló természetes személyek közössége [Egyházi tv. 6. §, 9/A. §]. Az azonos meggyőződésű és hitű személyek részére vallásuk közösségben történő gyakorlásához szükséges szervezeti

kereteket biztosító - jogi személy - egyházközösségnek lelkiismerete, hite, annak emberi természetből fakadó jellegénél fogva nem lehet. A felülvizsgálati érveléssel szemben az egyházi szervezetet, mint a természetes személyektől elkülönült önálló szervezetet megillető vallás szabad gyakorlásához való személyiségi jogi igényt nem alapozza meg az, hogy az egyházi szervezet jogosult a hívők közössége részére a vallási tevékenység végzése keretében az istentisztelet, más szertartás vagy rendezvény megtartására. Ezért az emberi méltóságból levezethető, kizárólag az embert megillető vallás szabad gyakorlásához való személyiségi jog megsértése miatt az egyházközösség igényt nem érvényesíthet.

- [14] A Ptk. 85. § (1) bekezdése alapján a személyiségi jogokat csak személyesen lehet érvényesíteni. A fent kifejtettek értelmében a perbeli esetben az istentisztelet megzavarásával a vallás szabad gyakorlásához fűződő személyiségi jog megsértése miatt az istentiszteleten részt vevő természetes személy léphet fel az igényérvényesítéssel. Az Egyházi tv. nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely lehetővé tenné, hogy a vallási közösség, vagy vallási tevékenységet végző szervezet a vallás szabad gyakorlásában megsértett, közösséghez tartozó személy helyett és nevében fellépjen a személyhez fűződő jogainak érvényesítése érdekében.
- [15] A felperes az egyházi rendezvény (istentisztelet) megzavarása miatt lépett fel a vallás szabad gyakorlásához fűződő személyiségi jog megsértése iránti igénnyel. A rendzavarás miatt való fellépésre, amennyiben az meghaladja a véleménynyilvánítás szabadságának törvényes kereteit, egyéb jogi eszközök állnak a felperes rendelkezésére.
- [16] Nem volt teljesíthető a felperesnek - a felülvizsgálati eljárásban - a kereset érdemi elbírálására vonatkozó kérése. A jogerős ítélet a felperes (aktív) perbeli legitimációjának hiánya miatt utasította el a keresetet. Az aktív perbeli legitimáció azt jelenti, hogy a felperes a perbe vitt igényt érvényesítheti. Ezért az igényérvényesítési jog hiánya a kereset érdemi elbírálását eleve kizárja.
- [17] A kifejtettekre figyelemmel jogszabálysértés nélkül állapította meg a jogerős ítélet az érvényesített igény tekintetében a perbeli legitimáció hiányát. Ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [18] Ptk. 2:54. § (1) bek., 2:42. § (2) bek., 3:1. § (3) bek.
Egyházi tv. 6. §, 9/A. §

A döntés elvi tartalma

- [19] A lelkiismereti és a vallási meggyőződés az emberi minőség része, így azzal csak az ember, mint természetes személy rendelkezhet. Az azonos meggyőződésű, hitű személyek részére vallásuk közösségben történő gyakorlásához szükséges szervezeti kereteket biztosító vallási közösségnek vagy vallási tevékenységet végző szervezetnek lelkiismerete, hite, annak emberi természetből fakadó jellegénél fogva nem lehet. Ezért az egyházközösség felperest a vallás szabad gyakorlásához fűződő személyiségi jog megsértése miatt az igényérvényesítési jog nem illeti meg.

Záró rész

- [20] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a felperes kérelmére a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás tartásával bírálta el.
- [21] A Kúria az eredménytelen felülvizsgálattal élő felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az alperes ügyvédi képviseletével felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései, valamint a 4/A. § (1) bekezdése alapján megállapított felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.
- [22] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket felperes személyes illetékmentességére tekintettel a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2017. március 29.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k.
előadó bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró

A

kiadmány hitelélül:

AM

tisztviselő